

Mitä kielitietoisuus on?

DIVED <https://dived.fi/kieli-ja-kulttuuritietoinen/> Turun yliopiston DIVED-hankkeessa rakennettu sivusto, jossa on taustaa ja artikkeleita kielitietoisuudesta, mutta myös vinkkejä kielitoisista käytänteistä, kuten tekstien avaamisesta luokassa, sekä kuvakortit kieli- ja kulttuuritietoiseen kasvatukseen eri kielillä. Varhaiskasvatuksen materiaaleista osa sopinee alkuopetukseenkin.

Kielestä koppi <https://sites.utu.fi/minasta-ja-kielesta-kiinni/hanke/kielesta-koppi/> Turun yliopiston julkaisema tuhti tieto- ja materiaalipankki kielitietoiseen opetukseen.

Kielitietoisuus majakkana kielen karikoissa, opetusneuvos Katri Kuukan luento kielitietoisuudesta <https://lukuliike.fi/kansallinen-lukutaito-ohjelma/lukevakoulu/webinaarit/>

Kielitietoisien opettajan opas <https://enorssi.fi/wordpress/wp-content/uploads/Kielitietoisien-opettajan-opas-12-2019.pdf> Kielitietoisien opetuksen periaatteista, S2:n ja oman äidinkielen opetuksesta. Esimerkkejä eri oppiaineista (mm. alakoulun matematiikka, yläkoulun äidinkieli ja kirjallisuus, fysiikka, historia, kielitietoisien opetuksen havainnointilomake).

KT Jenni Alisaaren luento kielitietoisuudesta 22.3.2017 Vaasassa Koulutuskeskiviikossa. <https://www.youtube.com/watch?v=EB2AqHghls4>

Monikielisen oppijan matkassa <https://monikielisenoppijanmatkassa.fi/> Sivustolla tarjotaan näkökulmia siihen, millaista on monikielisen oppijan kouluarki ja miten opettajat voivat tukea jokaisen oppijan osallisuutta ja monikielistä identiteettiä koulussa. Lisäksi annetaan työkaluja oppijan kielitaidon arviointiin ja sen kehittymisen tukemiseen ja mallinnetaan sitä, miten eri tiedonalojen sisältöjen oppimista voidaan syventää tukemalla oppijoiden monikielisiä kielellisiä taitoja.

Monilukutaitoa kielitietoisesti eri oppiaineissa <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/monilukutaitoa-kielitietoisesti-eri-oppiaineissa-tietoa-ja-tyotapoja> Materiaalissa esitellään kielitietoisuutta ja kielitietoisia työtapoja. Oppiainekohtaisissa osioissa perehdytään aineelle ominaisiin kysymyksiin, ja niihin sisältyy runsaasti materiaalia, jota voi hyödyntää omassa opetuksessa. Katso myös muut oph:n materiaalit kielitietoisuudesta ja monilukutaidosta <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/monilukutaito-ja-kielitietoisuus>.

S2-opetukseen

Dialogikasvatus - <https://dialogikasvatus.fi/> Dialogikasvatus.fi sisältää materiaalia ja ajankohtaista tietoa kulttuuri-, katsomus- ja kielitietoisien kasvatuksen tueksi. Sivustolla on mm. **Tähtijengi-materiaali**, joka on eriyttävä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimateriaalikonaisuus alakouluun. Se huomioi erityisesti suomea toisena kielenä puhuvat, mutta sopii kaikkien oppilaiden tehtävämateriaaliksi. Materiaali huomioi oppilaiden moninaisuuden ja erilaiset suomen kielen taitotasot.

DIVED <https://dived.fi/kieli-ja-kulttuuritietoinen/> Turun yliopiston DIVED-hankkeessa rakennettu sivusto, jossa on taustaa ja artikkeleita kielitietoisuudesta, mutta myös vinkkejä kielitoisista käytänteistä, kuten tekstien avaamisesta luokassa, sekä kuvakortit kieli- ja kulttuuritietoiseen kasvatukseen eri kielillä. Varhaiskasvatuksen materiaaleista osa sopinee alkuopetukseenkin.

Ekapeli Maahanmuuttaja <http://www.lukimat.fi/lukeminen/materiaalit/ekapeli/ekapeli-maahanmuuttaja> Erityisesti maahanmuuttajalasten suomen kielen perustaitojen harjoitteluun tarkoitettu oppimisympäristö.

ELLI - Early Learning Oy [Kauppa](http://www.elli.fi/kauppa) * [ELLIn kauppa](http://www.elli.fi/elli) Hyvin monipuolisesti S2-materiaalia erilaisiin tarpeisiin ja eri ikäisille. Toiminnallista, tarinallista, kartoitukseen sopivaa jne. jne.

Enni-open vinkit https://www.instagram.com/enni_ope/?hl=fi Yksityinen Instagram-tili, jossa erilaisia Enni-open materiaaleja, vinkkejä ja tehtäviä.

Freed Freed - teachers' own community Opettajien yhteisö ja sivusto opetusmateriaalien materiaalien ja vinkkien jakamiseen.

Kielibuusti <https://kielibuusti.fi/> Kieltenopetuksen portaali, josta löytyy verkkoportaali S2-opetuksen materiaaliin. Portaali julkaistaan huhtikuussa 2023. Sivulta löytyy myös materiaalin kartoitustaulukko, johon on koottu verkossa julkaistu S2-materiaali kohderyhmätietoineen. Taulukko on jatkuvasti päivittyvä <https://kielibuusti.fi/kartoitustaulukko/>.

Kielikarhu Kielikarhu-sarja 1 – 3 on alakouluun tarkoitettu maksullinen, Oph:n tuottama S2-oppimateriaali. Kielikarhu 3 soveltuu myös yläkoululaiselle, jonka kielitaitotaso on muuten kirjaan sopiva. Oph:lla on myös muita S2-materiaaleja, joita löytyy esimerkiksi täältä <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2021/s2-materiaaleja-etaopiskeluun-kaikenikaisille> ja <https://verkkokauppa.oph.fi/sivu/suomi-toisena-kielena/>

Kieli kehittyä – Menetelmäpankki S2-lasten kielellisen kehityksen tukemiseen

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/159640/Menetelmäpankki.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Ladattava materiaali pienimpien opetukseen. Toiminnallisia harjoituksia, pelejä, leikkejä, laululeikkejä ja loruja.

Kielinuppu <https://www.youtube.com/@Kielinuppu/featured> S2-opetukseen sopivia lauluja.

Kieliverkoston Tassun ja Tiun materiaalit <https://www.kieliverkosto.fi/fi/tassu-tiu> Tällä sivulla seikkailevat

Tassu-koira ja Tiu-lintu. Sivulta löydät ilmaista ja helposti saavutettavaa tietoa, materiaalia, linkkejä ja vinkkejä kielten oppimisen, opiskelun ja opettamisen tueksi. Materiaalit soveltuvat eri ikäisille lapsille ja nuorille.

Kuvilla-materiaalit, kuten Anselmi ampiaisen tehtävävihko S2-opetukseen

<https://sites.google.com/view/kuvilla/materiaalit/teht%C3%A4v%C3%A4paketit> ja S2-materiaalit

<https://sites.google.com/view/kuvilla/materiaalit/s2-materiaalit> sopivat parhaiten lasten opetukseen.

Liitupölyttäjät - <https://www.facebook.com/groups/164238300880320/> Yksityinen Facebook-ryhmä, jossa on materiaalia erityisesti alkuopetuksen tarpeisiin.

Lukutaitoa toiminnallisesti - https://www.instagram.com/lukutaitoa_toiminnallisesti/. Vantaan

aikuisopiston tuottamaa toiminnallista materiaalia lukutaidon opettamiseen. Sopii kaiken ikäisille.

Materiaaleja julkaistu myös Freedissä <https://www.freed.com/users/107513>.

Moped <http://www.moped.fi/materiaali/materiaalit-tulostus1.html> Tulostettavia oppimateriaaleja S2-opetukseen.

Opikatti - <https://www.opikatti.fi/> Lukemisen ja kirjoittamisen, eriopetuksen ja S2-opetuksen materiaalia alkuopetukseen. Esimerkkisivut ovat maksuttomia, muuten materiaali on maksullista.

Opi suomen Katan kanssa. <https://www.youtube.com/@OpisuomeaKatankanssa/videos> Youtube-videoita eri elämäntilanteista S2-opetukseen. Sopii parhaiten yläkoululaisista ylöspäin.

Papunet <https://papunet.net/> Kuvia, pelejä, selkokieliä tekstejä, ääniä, ääniteitä, uutisia, satuja ja tarinoita isoille ja pienille. Selkeän ja saavutettavan viestinnän sivusto kaikenikäisille. Materiaalia erikseen myös maahanmuuttajille <https://papunet.net/materiaalia/maahanmuuttajat>. Toiminnallisempaan menoon sopivat esimerkiksi Papunetin pelit <https://papunet.net/pelit>.

Perussetti - <https://perussetti.fi/> Sivustolle on koottu materiaalilinkkejä aikuisten perusopetuksen tarpeisiin, mutta se sieltä löytyy sopivaa materiaalia eri ikäisille ja eri oppiaineiden opiskeluun (esim. S2, historia ja yhteiskuntaoppi, luonnontieto, fyke, terveystieto, englanti, ruotsi, opo, matematiikka). Linkit on jaoteltu oppijan kielitaitotason mukaan alkuvaiheesta päättövaiheeseen.

Suomenopettajat – [Suomenopettajat | Facebook](#) Ryhmä on tarkoitettu suomen kielen opettajille ja alan opiskelijoille jäsenten välisiin keskusteluihin ja opetus- ja materiaalivinkkien jakamiseen. Ryhmään hyväksytään vain suomen kielen opettajia ja sellaiseksi pian valmistuvia.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineen tukimateriaali <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/suomi-toisena-kielena-ja-kirjallisuus-s2>

Superalkeet <https://www.youtube.com/@superalkeetdigijoujou5076/featured> Opetusvideoita suomen kielen rakenteista ja kieliopista. Kohderyhmä yläkoululaisista ylöspäin.

Tiinan toiminnalliset - <https://www.facebook.com/groups/210210456196773/> Yksityinen Facebook-ryhmä, jossa on toiminnallisia menetelmävinkejä alkuopetukseen.

Valoa! Maahanmuuttajien valmista opetus [VALOA! Maahanmuuttajien valmistava opetus | Facebook](#) Ryhmä maahanmuuttajien valmistavassa opetuksessa toimiville opettajille ja ohjaajille.

Kielitaidon arvioinnin ja opetuksen suunnittelun tueksi

Kielellisen kehityksen diagnosoiva tehtäväsarja [Kike \(+cd\) | Opetushallitus verkkokauppa \(oph.fi\)](#)

Materiaali perusopetusikäisten maahanmuuttajien suomen kielen taidon tason kartoitukseen, kehityksen seurantaan ja opetuksen suunnittelun avuksi. Tehtäväsarjan avulla on mahdollista testata kielitaidon kaikkia osa-alueita.

Kielipuntari <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kielipuntari.pdf> on Suomi-kouluja varten laadittu tehtäväpaketti, jonka avulla opettajat voivat kartoittaa ja arvioida oppilaidensa kielitaidon tasoa. Kielipuntari ei ole virallinen testi.

Kielitaidon tason kuvausasteikko suomeksi <http://www02.oph.fi/ops/taitotasoasteikko.pdf> ja eri kielillä <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/official-translations-of-the-cefr-global-scale>

Lauran päivä <https://verkkokauppa.oph.fi/sivu/tuote/lauran-paiva/15712> Maksullinen materiaali esiopetusikäisen lapsen kielitaidon kartoittamiseen.

Majakka – suomen kielen kartoitus <https://tms.production.geniem.io/uploads/sites/9/2020/02/cfc2ba29-majakka-suomen-kielen-kartoitus-korjattu-versio-helmikuu-2020.pdf> Tulostettava suomen kielen (+matematiikan ja maailmantiedon) kartoitusmateriaali, joka soveltuu käytettäväksi eskarista ensimmäiselle luokalle ja valmistavasta opetuksesta alkuopetukseen siirtyvän oppilaan taitojen kartoittamiseen. Sisältää myös lisäosan valmistavasta opetuksesta vuosiluokalle 3 – 7 siirtyvälle.

Pakolaislapsi ja -nuori koulussa <https://www.hdl.fi/trauma-ja-oppiminen-pakolaislapsi-ja-nuori-koulussa/> Sivustolla on vinkkejä siitä, kuinka kohdata ja aloittaa koulunkäynti traumataustaisen tai pakolaislapsen kanssa. **Siellä on myös monistepohjat oppimisvaikeuksista eri kielillä.**

Pienten kielireppu https://peda.net/pori/perusopetus/opiskelun-tuki/mmo/arviointi/nimet%C3%B6n-4176/p:file/download/21adc25c4cbbad4d8e53621e33d0a824b165db73/Pienten_kielireppu.pdf Espoon opetustoimen ja varhaiskasvatuksen yhteistyönä laatima lasten kielen kehityksen seurantalomake auttaa opetuksen suunnittelussa ja tuen suuntaamisessa.

Eri oppiaineiden opetukseen

Aikuisten perusopetus <https://aipe.edu.fi/web/site-807316/state-jurdgnzqgercytzr/front-page> Aikuisten perusopetukseen mutta myös yläkouluun soveltuva materiaali. Oppitunteja matematiikasta, ihmisen biologiasta, yhteiskuntaopista ja Suomen historiasta. Tekstit ja tehtävät on jaoteltu eri vaikeustasoille.

Ainesta on!

https://entra.studio.crasman.fi/file/dl/i/MBaDZw/A87dx6CoHy4_2XUggJUKyA/Ainesta_On_BI_GE_HI_Final.pdf?fbclid=IwAR24u8r19_bEFRCjK3uwyIVzhFZjxDI-gT3D0q8E0gDH4FX-Hg1YohdeYKM Eiran aikuislukion laatima, pdf-muotoinen ja tulostettava S2-tukimateriaali historian, biologian ja maantiedon opetukseen.

DIVED <https://dived.fi/kieli-ja-kulttuuritietoinen/> Turun yliopiston DIVED-hankkeessa rakennettu sivusto, jossa on taustaa ja artikkeleita kielitietoisuudesta, mutta myös vinkkejä kielitoisista käytänteistä, kuten tekstien avaamisesta luokassa, sekä kuvakortit kieli- ja kulttuuritietoiseen kasvatukseen eri kielillä. Varhaiskasvatuksen materiaaleista osa sopinee alkuopetukseenkin.

Enni-open vinkit - https://www.instagram.com/enni_ope/?hl=fi Yksityinen Instagram-tili, jossa erilaisia Enni-open materiaaleja, vinkkejä ja tehtäviä eri oppiaineisiin erityisesti alakoululaisille.

Freed Freed - teachers' own community Opettajien yhteisö ja sivusto opetusmateriaalien materiaalien ja vinkkien jakamiseen.

Hissu https://historiaajasuomea.com/?fbclid=IwAR20RvMLm35MzT_lqGvZZIUDS8L1mPUnmTITc-DOy1-O6uFrg4_F_6pLSbl on peruskoulun 7.–9.-luokkalaisten S2-oppilaiden historian oppimateriaali. Materiaali on suunniteltu peruskoulun suomi toisena kielenä -oppilaille, joille tavallisen historian oppimateriaalien kieli on liian vaikeaa. Materiaali ohjaa tuetusti kohti vaativien oppikirjatekstien lukemista. Materiaali kattaa peruskoulun yläluokkien historian oppimäärän ja koostuu helpotetuista oppikirjateksteistä, sanastoista, kieliopin teoriasta sekä tehtävistä.

Kielipuu <https://www.kielipuu-materiaali.fi/> Kielipuu on aikuisten maahan muuttaneiden suomen kielen opetukseen suunnattu ympäristöaiheinen koulutusmateriaali, joka koostuu yli sadasta tehtävästä. Materiaali sopii parhaiten yläkoululaisista ylöspäin.

Kielitietoisuus matematiikan opetuksessa <https://maol.fi/materiaalit/kielitietoisuus-matematiikan-opetuksessa/> Oph:n koulutushankkeessa luotu ja materiaaleja matematiikan kielitietoiseen opetukseen.

Kielitietoisen opettajan opas <https://enorssi.fi/wordpress/wp-content/uploads/Kielitietoisen-opettajan-opas-12-2019.pdf> Kielitietoisen opetuksen periaatteista, S2:n ja oman äidinkielen opetuksesta. Esimerkkejä eri oppiaineista (mm. alakoulun matematiikka, yläkoulun äidinkieli ja kirjallisuus, fysiikka, historia, kielitietoisen opetuksen havainnointilomake).

Liitupölyttäjät - <https://www.facebook.com/groups/164238300880320/> Yksityinen Facebook-ryhmä, jossa on materiaalia erityisesti alkuopetuksen tarpeisiin.

Manabua – <https://www.ilteducation.fi/palvelumme/manabua/> Sivustolla on eri oppiaineiden (Biologia, fysiikka, historia, kemia, maantieto, matematiikka, uskonto ja yhteiskuntaoppi) sisältöihin rakennettuja kokonaisuuksia, jotka sisältävät videon, käsitelistat eri kielille käännettyinä sekä opittua kertaavat tietovisat. Käyttö on maksullista. 30 päivän ilmainen kokeilujakso tarjoaa mahdollisuuden materiaaleihin tutustumiseen. Materiaali on 3. – 9.-luokkalaisille tarkoitettu.

Moped - <http://www.moped.fi/materiaali/materiaalit-tulostus2.html>. Sanastot mm. alakoulun ympäristötiedon ja yläkoulun historian opetukseen.

Oph:n erityisopetusmateriaalit https://verkkokauppa.oph.fi/sivu/erityisopetus/?&page_number=1 Selkomukautettua ja erityistä tai kielellistä tukea tarvitseville suunnattua oppimateriaalia esimerkiksi biologian, englannin, ruotsin ja uskonnon opetukseen.

Perussetti - <https://perussetti.fi/> Sivustolle on koottu materiaalilinkkejä aikuisten perusopetuksen tarpeisiin, mutta se sieltä löytyy sopivaa materiaalia eri ikäisille ja eri oppiaineiden opiskeluun (esim. S2, historia ja yhteiskuntaoppi, luonnontieto, fyke, terveystieto, englanti, ruotsi, opo, matematiikka). Linkit on jaoteltu oppijan kielitaitotason mukaan alkuvaiheesta päättövaiheeseen.

Sanapaja <https://sanapaja.edu.fi/> Sanapajaan on kerätty valikoidusti eri oppiaineiden vaikeita sanoja, jotka on selitetty ja osin havainnollistettu. Sanoista on saatavilla käännöksiä useilla eri kielillä.

(Suomen) Historian opetuksen avuksi: <https://aipe.edu.fi/web/site-223703/state-jurdgmjggura/front-page> Suomen historian käännekohtat - kurssiaineisto Suomen historian käännekohtiin ja <https://osaansuomessa.fi/historia/> - Miten Suomi on muuttunut Sadassa vuodessa?

Tiinan toiminnalliset - <https://www.facebook.com/groups/210210456196773/> Yksityinen Facebook-ryhmä, jossa on toiminnallisia menetelmävinkejä alkuopetukseen.

Turun normaalikoulun MINKKI-verkkoalusta <https://minkki.tnk.fi/> Kielitietoista oppimateriaalia eri oppiaineiden (luma-aineet, historia ja yhteiskuntaoppi, terveystieto) opetukseen. Lisäksi konkreettisia ohjeita tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen avuksi sekä materiaalia eri kielillä.

Ymmärrän ymppää [Selkokielinen ympäristöopin kirja % Ymmärrän ymppää \(ellinkauppa.fi\)](#) Selkokielinen ympäristöopin kirja sisältää 3-6-luokkien keskeiset ympäristöopin sisällöt sekä luetun ymmärtämisen harjoitukset.

Ymppää, hissaa ja yhteiskuntaoppia valmistavalla <https://www.bod.fi/kirjakauppa/ymppaeae-hissaa-ja-yhteiskuntaoppia-valmistavalla-hannele-allen-9789528017615>. Valmistavan luokan yhteisopetukseen suunniteltu kirja, joka sopii erityisesti luokille 3 – 6. Kirja sisältää osioita maantiedosta, luonnontiedosta ja biologiasta. Historiassa tutustuaan historian käsitteeseen ja jonkin verran Suomen esihistoriaan.